

# Dokument nr. 8:120

(2001-2002)

## Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om å innføre bruk av vannkanon i politiets våpeninstruks, som tillatt virkemiddel mot voldelige demonstrasjoner/opptøyer, samt om å innføre bruk av teleskopisk batong og pepperspray som standardutstyr for operative polititjenestemenn

Til Stortinget

### Bakgrunn

Norske myndigheter skal etter planen være vertskap for Verdensbankens ABCDE- konferanse som skal arrangeres i Oslo i tiden 24.-26. juni 2002. Med bakgrunn i de særdeles voldelige opptøyer som har skjedd når Verdensbanken tidligere har hatt sine konferanser, bl.a. i Praha, Seattle, Genova, Gøteborg og Barcelona, må en kalkulere med at slikt kan skje også når Verdensbankens konferanse skal arrangeres i Oslo. Både lederen av Oslo Politiforening, Arne Jørgen Olafsen, og hovedverneombudet i Oslo Politidistrikt, Torbjørn Aas, har i mediene uttalt at de frykter at dette arrangementet vil koste dyrt, fordi norsk politi ikke er forberedt på å takle utfordringene ved arrangementet. Man frykter at dette vil medføre at mange blir skadd, at menneskeliv kan gå tapt - både blant demonstranter, sivile og polititjenestemenn. Man frykter dessuten at eventuelle demonstrasjoner kan koste flere hundre millioner kroner i form av skade på andres eiendom.

Hovedverneombudet i Oslo Politidistrikt påpeker i Dagbladet av 26. mars 2002 tre forhold som det må gjøres noe med før det blir forsvarlig for norske myndigheter å arrangere Verdensbankens konferanse:

- Større mannskap
- Nok og riktig utstyr
- Opplæring i bruk av utstyret

### Konklusjon

Vedr. større mannskap vil politiloven gi hjemmel for å kunne innbeordre nødvendig antall politimannskaper fra hele landet til Oslo for den tiden som er nødvendig for å kunne avvikle arrangementet på forsvarlig vis. (På samme vis som under OL på Lillehammer i 1994.) Forslagsstillerne vil derfor ikke gå nærmere inn på denne problemstilling.

Forslagsstillerne konstaterer imidlertid at politiets våpeninstruks ikke hjemler bruk av vannkanon som virkemiddel for å spre voldelige/ondsinnede masser. I land som har erfaringer med slike tilstander er bruk av vannkanon for å gjenopprette ro og orden ved voldelige demonstrasjoner/opptøyer obligatorisk. Forslagsstilleren mener derfor at norsk politi må få dette hjemlet i sin våpeninstruks snarest, og da helst før vi står oppe i en situasjon hvor det er høyaktuelt å ta dette virkemiddelet i bruk. (For eksempel Verdensbankens konferanse i Oslo 24.-26. juni 2002). Bruk av vannkanon mot voldelige demonstranter må anses som et humant virkemiddel. Det rammer demonstranten på et slikt vis at han blir gjennomvåt, nedkjølt, og blir «særdeles motivert» for å komme seg vekk fra stedet for å skaffe seg tørt og varmt tøy. Dette er altså et egnet virkemiddel for å få demonstrantene til å trekke bort fra urostedet.

Forslagsstillerne vil dessuten påpeke at det ikke er nok å hjemle bruk av vannkanon i våpeninstruksen. Utstyret må også anskaffes/fremskaffes og politimannskapene må dessuten gjennom en forsvarlig opplæring i bruk av utstyret.

Forslagsstillerne har dessuten konstatert at polititjenestemenn i Oslo har fått utlevert egen, såkalt «teleskopisk batong» som en del av sin standardutrustning. Teleskopisk batong er en batong, ca. 30 cm lang og som bæres i beltehylster. I løpet av brøkdeler av sekunder kan denne slås ut til ca. 70 cm og er, ved hjelp av innøvde teknikker, derfor et velegnet virkemiddel til å møte angrep med for eksempel kniv. Verneombudet i Oslo Politidistrikt laget en såkalt «vernesak», og oppnådde at samtlige polititjenestemenn i Oslo fikk utlevert teleskopisk batong som en del av sin standardutrustning. Forslagsstillerne mener at teleskopisk batong og pepperspray burde tildeles samtlige operative polititjenestemenn i Norge, ettersom angrep/trusler med kniv er blitt en del av

hverdagen til våre polititjenestemenn i hele landet. Det burde være unødvendig at verneombudene i alle landets politidistrikter skal lage «vernesak» i sine distrikter for å oppnå det samme som i Oslo Politidistrikt.

Med dagens utrustning er faktisk skytevåpen det virkemiddel som er best egnet å møte angrep med kniv/øks eller andre stikkvåpen. En slik bruk av skytevåpen vil være å anse som «lovlig tjenestehandling» fra politiets side, selv om resultatet ofte vil være dødelig. Forslagsstillerne finner det uheldig at bruk av skytevåpen blir det mest hensiktsmessige, fordi lempeligere midler, som samtidig ivaretar tjenestemannens sikkerhet, ikke er tilgjengelig for bruk. Forslagsstillerne mener derfor at bruk av teleskopisk batong og pepperspray snarest må tildeles alle operative polititjenestemenn som en del av standardutrustningen, og at dette utstyret godkjennes båret under den daglige tjenesten. Forslagsstillerne vil dessuten påpeke viktigheten av at polititjenestemennene også gis en grundig opplæring i bruken av disse virkemidlene.

### Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

#### I

Stortinget ber Regjeringen om å legge til rette for at bruk av vannkanon blir hjemlet som et lovlig virkemiddel for politiet under bekjempelse av voldelige demonstrasjoner eller opptøyer.

#### II

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å anskaffe/fremskaffe vannkanoner til eventuell bruk i Oslo i forbindelse med mulige demonstrasjoner i juni måned 2002.

#### III

Stortinget ber Regjeringen tildele operative polititjenestemenn teleskopisk batong og pepperspray som en del av sin standardutrustning i bekjempelse av kriminelle.

24. april 2002